

काठमाडौं, माघ १७। स्रोत नखुलेको रकमसहित एक जना पक्राउ परेका छन्। कैलाली धनगढी उपमहानगरपालिका-२ ब्यारेलबाट स्रोत नखुलेको भारतीय ५ लाख रुपैयांसहित भारत घर भएका ३५ वर्षीय राहुल सिंहलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको हो। प्रहरी चौकी त्रिनगरबाट खटिएको प्रहरीले नेपालबाट भारततर्फ जाँदै गरेका उनलाई उक्त नगदसहित पक्राउ गरेको हो। यस सम्बन्धमा प्रहरीले आवश्यक अनुसन्धान गरिरहेको बताइएको छ।

घृणास्पद अभिव्यक्ति दिनेको निगरानी

काठमाडौं, माघ १७। निर्वाचन आचारसंहिताको उल्लंघन हुनेगरी मिथ्या र भ्रमपूर्ण सूचना र घृणास्पद अभिव्यक्ति दिने व्यक्तिको निगरानी गर्न र गैरकानूनी कार्य गर्ने व्यक्ति तथा संस्थालाई न्यायमक निकायसंगको सहकार्यमा कानूनको दायरामा ल्याउन लागिने निर्वाचन आयोगले जनाएको छ।

आयोगमा स्थापना गरिएको निर्वाचन सूचना समर्पण तथा समन्वय केन्द्र अन्तर्गत सूचना सदाचार प्रवर्द्धन एकाइले यस विषयमा काम गरिरहेको सहायक प्रवक्ता कुलबहादुर जिसीले जानकारी दिए। एकाइले पता लगाएका कूल ३०२ वटा हानिकारक सूचना निर्वाचन आचारसंहिता-२०८२, विद्युतीय (इलेक्ट्रोनिक) कारोबार ऐन-२०६२ र प्रेस काउन्सिल ऐन, २०४८ बमोजिम कारवाहीका लागि सम्बन्धित निकायमा पठाइएको पनि उनले बताए।

जानकारीका आधारमा आचारसंहिता लागू भएदेखि माघ १४ गतेसम्म राजनीतिक दल, उम्मेदवार र संस्थासमेत गरी २१ वटा स्पष्टीकरण सोधिएको आयोगले जनाएको छ। त्यसमध्ये आठ वटाको जवाफ प्राप्त भएको र बाँकी जवाफका लागि ताकेता भइरहेको जनाइएको छ।

आचारसंहिता कार्यान्वयन तथा निर्वाचनलाई आर्थिक रूपमा पारदर्शी बनाउन आयोगले राजनीतिक दल र उम्मेदवारको निर्वाचन खर्चका लागि अलगगै बैंक खाता खोल्न नेपाल राष्ट्र बैंकलाई पत्राचार गरिसकेको छ। राष्ट्र बैंकबाट बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई परिपत्र भइसकेको छ। जिल्लास्तरमा आचारसंहिता अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाई कार्यान्वयनको सुनिश्चितता गर्न निर्वाचन आयोग ऐन, २०७३को दफा ५ र २३ तथा निर्वाचन (कसुर तथा सजाय) ऐन, २०७३ को दफा २(ख) एवं निर्वाचन आचारसंहिता, २०८२को दफा ३२ बमोजिम ७७ वटै जिल्लाका सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरूलाई आर्थिकवाहेकका अन्य विषयमा र प्रमुख कोष नियन्त्रक/कोष नियन्त्रकहरूलाई आर्थिकसंग सम्बन्धित विषयमा फरकफरक कार्य जिम्मेवारीसहित निर्वाचन आचारसंहिता अनुगमन अधिकृत समेत तोकिसकेको आयोगले जनाएको छ।

निर्वाचनको मर्यादा र स्वच्छतामा गराउन सरोकार भएका सबै पक्षलाई ध्यानकर्षण गराउँदै निर्वाचन आचारसंहिता-२०८२को दफा २६ बमोजिमको केन्द्रीय आचारसंहिता अनुगमन समितिमा प्राप्त उजुरी र

यसअवधिमा सरकारी निकाय, राजनीतिक दल, उम्मेदवार, आमजनता, सञ्चारकर्मीलागत सबै क्षेत्रबाट आचारसंहिता पालनामा देखाएको अग्रसरताका लागि निर्वाचन आयोगले धन्यवाद ज्ञापन गरेको छ। निर्वाचन अवधिभर आचारसंहिताको पूर्ण पालना गराउन सरोकार भएका सबै पक्षलाई ध्यानकर्षण गराउँदै निर्वाचन आचारसंहिता-२०८२को दफा २६ बमोजिमको केन्द्रीय आचारसंहिता अनुगमन समितिमा प्राप्त उजुरी र

आचारसंहिता पालनामा देखाएको अग्रसरताका लागि निर्वाचन आयोगले धन्यवाद ज्ञापन गरेको छ। निर्वाचन अवधिभर आचारसंहिताको पूर्ण पालना गराउन सरोकार भएका सबै पक्षलाई ध्यानकर्षण गराउँदै निर्वाचन आचारसंहिता-२०८२को दफा २६ बमोजिमको केन्द्रीय आचारसंहिता अनुगमन समितिमा प्राप्त उजुरी र

यसअवधिमा सरकारी निकाय, राजनीतिक दल, उम्मेदवार, आमजनता, सञ्चारकर्मीलागत सबै क्षेत्रबाट आचारसंहिता पालनामा देखाएको अग्रसरताका लागि निर्वाचन आयोगले धन्यवाद ज्ञापन गरेको छ। निर्वाचन अवधिभर आचारसंहिताको पूर्ण पालना गराउन सरोकार भएका सबै पक्षलाई ध्यानकर्षण गराउँदै निर्वाचन आचारसंहिता-२०८२को दफा २६ बमोजिमको केन्द्रीय आचारसंहिता अनुगमन समितिमा प्राप्त उजुरी र

आचारसंहिता पालनामा देखाएको अग्रसरताका लागि निर्वाचन आयोगले धन्यवाद ज्ञापन गरेको छ। निर्वाचन अवधिभर आचारसंहिताको पूर्ण पालना गराउन सरोकार भएका सबै पक्षलाई ध्यानकर्षण गराउँदै निर्वाचन आचारसंहिता-२०८२को दफा २६ बमोजिमको केन्द्रीय आचारसंहिता अनुगमन समितिमा प्राप्त उजुरी र

भाषा २: मैदानमा १८ उम्मेदवार विखण्डित मतको परीक्षा

सुरेन्द्र भण्डारी

भाषा, माघ १७। आगामी फागुन २१ गते भएको प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचनले भाषा क्षेत्र नम्बर २ लाई फेरि राष्ट्रिय राजनीतिक चासोको केन्द्रमा ल्याएको छ।

अधिल्लो निर्वाचनमा संसद्को सभामुख र उपसभामुख एउटै निर्वाचन क्षेत्रबाट चयन भई राष्ट्रिय राजनीतिमा दुर्लभ उदाहरण बनेको यो क्षेत्रमा यसपटक १८ उम्मेदवार चुनावी मैदानमा उत्रिएका छन्। उम्मेदवार संख्या मात्रै होइन, राजनीतिक हैसियत, व्यक्तिगत प्रभाव र दलगत समीकरणको फेरबदलले पनि भाषा-२लाई रणनीतिक रूपमा महत्वपूर्ण बनाएको छ।

नेकपा (एमाले)का नेता तथा विघटित प्रतिनिधिसभाका सभामुख धिमिरे यस निर्वाचनका केन्द्रिय पात्र मानिन्छन्। २०७९को निर्वाचनमा २८ हजार ७९६ मत ल्याएर विजयी बनेका धिमिरे सभामुख बनेपछि भाषा-२मा विकासको अपेक्षा उच्च बनेको थियो।

उनको पहलमा पूर्वाधार र विकासका केही योजना अघि बढे पनि ती योजनाले जनस्तरमा कति प्रभाव पार्नो भन्ने प्रश्न अहिले निर्वाचनको निर्णायक बहस बनेको छ।

एमाले अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीको गृह जिल्ला र पार्टी संगठन बलियो मानिने क्षेत्र भएकाले धिमिरे अझै पनि संस्थागत शक्ति र संगठनात्मक आधारमा बलिया उम्मेदवार मानिन्छन्। तर, अधिल्लो निर्वाचनको तुलनामा यसपटक बहुदलीय प्रतिस्पर्धा र मत विभाजनको सम्भावनाले उनको जितको यात्रालाई अनिश्चित बनाएको छ।

राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीकी नेतृ तथा निवर्तमान उपसभामुख इन्दिरा रानामगर यसपटक प्रत्यक्ष निर्वाचनमाफत संसद प्रवेश गर्ने लक्ष्यसहित मैदानमा छिन्। समानुपातिक प्रणालीबाट संसद प्रवेश गरेर उपसभामुख बन्न सफल रानालाई यसपटक प्रत्यक्ष जनमतको परीक्षणले चुनौति थपेको छ।

राना सामाजिक अभियानबाट राजनीतिमा उदाएकी नेतृ हुन्। उनले आफ्नो कार्यकालमा स्थानीय

सरिता प्रसाई नेपाली कांग्रेस

देवराज धिमिरे नेकपा एमाले

इन्दिरा राना मगर रास्वपा

धर्मशीला चापागाँई नेपाली कम्युनिष्ट पार्टी

भद्रप्रसाद नेपाल स्वागत राप्पा

डा. युवराज संग्रौला स्वतन्त्र

उम्मेदवारको पूरा नाम/थर	निर्वाचन चिन्ह	राजनीतिक दलको नाम/स्वतन्त्र
अकलबहादुर तामाङ	कुखुराको भाले	मंगल नेशनल अर्गनाइजेशन
अमृता लावती	दापसहितको खुकुरी	संघीय लोकतान्त्रिक राष्ट्रिय मञ्च
अर्जुनकुमार पाण्डे	गोली घेराभित्र दुई पात भएकको गुलाफको फूल	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)
इन्दिरा राना मगर	घण्टी	राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी
केशवकुमार भण्डारी	आजुलीमा रहेको माटा	श्रम संस्कृति पार्टी
चन्द्रकुमारी गारु	मादल	नेपाल मजदुर किसान पार्टी
चुडाकर्ण बेघा	बलिरहेको बिजुलीको चिम	उज्यालो नेपाल पार्टी
तिलबहादुर राई	चकिया (जाँति)	जनता समाजवादी पार्टी
देवराज धिमिरे	सूर्य	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत माक्सवादी लेनिनवादी)
धर्मशीला चापागाँई	पाँचकुने तारा	नेपाली कम्युनिष्ट पार्टी
पुण्यप्रसाद आचार्य	सारङ्गी	स्वतन्त्र
भद्रप्रसाद नेपाल स्वागत	हलो	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी
मानबहादुर पुलामीमगर	घर	नेपाल जनमुक्ति पार्टी
डा. युवराज संग्रौला	पंखा	स्वतन्त्र
रमेशकुमार कार्की	भागेरा	स्वतन्त्र
रमेशकुमार राजवंशी	लाउड स्पिकर	जनमत पार्टी
श्रीप्रसाद सिटौला	हँसिया	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (संयुक्त)
सरिता प्रसाई	रुख	नेपाली कांग्रेस

विकास र सामाजिक मुद्दामा सक्रियता देखाएको दाबी गरे पनि पार्टीको संगठनात्मक संरचना अझै बलियो बन्न बाँकी रहेको विश्लेषण गरिन्छ। यसैले उनलाई यस निर्वाचनलाई राजनीतिक स्थायित्वको 'टर्मिड च्वाइन्ट'का रूपमा लिइएको छ।

दोस्रो स्थान हासिल गरेका भद्रप्रसाद नेपाल (स्वागत) यसपटक राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्पा) बाट चुनाव लडिरहेका छन्। २०७९मा उनले २६ हजार ४५५ मत ल्याएका थिए, जुन विजयी उम्मेदवार धिमिरेको मतभन्दा २ हजार २ सय ६१ मात्र कम थियो।

अधिल्लो निर्वाचनमा स्वतन्त्र उम्मेदवार बनेर

नेपालको मत परिणामले भाषा-२मा वैकल्पिक

राजनीतिक धारको सम्भावना देखाएको थियो। यसपटक दलको संरचनागत समर्थन पाएपछि, उनी थप बलियो बन्ने वा तुलनात्मक रूपमा मत कम आउने हो, प्रतीक्षाको विषय छ।

पुराना दलको अस्तित्वको लडाईं
नेपाली कांग्रेसकी नेतृ तथा पूर्वराष्ट्रियसभा सदस्य एवम् पूर्वमन्त्री सरिता प्रसाई र नेपाली कम्युनिष्ट पार्टीकी नेतृ तथा पूर्वमन्त्री धर्मशीला चापागाँई पनि चुनावी प्रतिस्पर्धामा छन्। दुवै अनुभवी नेता हुन्।

विशेष गरी कांग्रेस र माओवादी केन्द्रीयक अधिल्लो निर्वाचनमा रहेको गठबन्धन भंग भएसँगै यसपटक मत विभाजनको जोखिम देखिएको छ। यसले परम्परागत दलहरूलाई चुनावी गणित पुनः निर्माण गर्नुपर्ने अवस्था सिर्जना गरेको छ।

२०७९को निर्वाचनमा प्रमुख दलहरूले गठबन्धनमार्फत चुनाव लडेका थिए। त्यसबेला एमाले-राप्पा एकातिर र कांग्रेस-माओवादी केन्द्र अर्कोतिर थिए। तर, यसपटक सबै दल स्वतन्त्र रूपमा प्रतिस्पर्धामा छन्।

यसले मतको विखण्डन बढ्ने सम्भावना मात्र होइन, अप्रत्याशित परिणाम आउने सम्भावनालाई पनि बलियो बनाएको छ। बितामोड, अर्जुनधारा नगरपालिका, कनकाई नगरपालिकाका दुई वडा र बुद्धशान्ति गाउँपालिकाका चार वडा समेटिएको भाषा-२मा कूल १ लाख ४७ हजार ५२२ मतदाता छन्। यसमध्ये १३ हजार ४३१ नयाँ मतदाता रहेका छन्। नयाँ मतदाताको भ्रूकावले निर्वाचन (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

चुनावमा कति खर्च होला ?

भाषा, माघ १७। सरकारले आसन्न प्रतिनिधिसभा निर्वाचनका लागि निर्वाचन आयोगसहित तीन निकायलाई १९ अर्ब २१ करोड रुपैयाँ स्रोत सुनिश्चितता गरेको बताइरहेका विज्ञहरूले अकासिँदै गएको चुनावी खर्च नेपालका लागि चुनौति बनिरहेको बताएका छन्।

अर्थ मन्त्रालयका प्रवक्ताले यस पटक गृह मन्त्रालयलाई १० अर्ब ४९ करोड, रक्षा मन्त्रालयलाई १ अर्ब ९९ करोड र निर्वाचन आयोगलाई ६ अर्ब ७२ करोड रुपैयाँ स्रोत सुनिश्चित गरिएको बताएका छन्।

सुधारहरू गरिनुपर्ने र सुरक्षा खर्च घटाउन राजनीतिक दलहरूले प्रमुख भूमिका खेल्नुपर्ने बताएका छन्।

अधिकारीहरूले यसपटक सबैभन्दा धेरै खर्च निर्वाचन सुरक्षामा हुन लागेको भन्दै चार अर्ब रुपैयाँभन्दा बढी रकम मतदान र त्यससँग जोडिएका गतिविधिमा खर्च हुने बताएका छन्।

अधिल्लोपटक प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभा निर्वाचनका लागि निर्वाचन आयोगले ६ अर्ब ६७ करोड रुपैयाँभन्दा बढी खर्च गरेको महालेखा परीक्षकको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ। अधिल्लो पटकको चुनावमा सुरक्षामा लगभग साढे ११ अर्ब रुपैयाँ खर्च भएको थियो।

यसपालि चुनावमा उम्मेदवारहरूले खर्च गर्न पाउने सीमा जिल्ला अनुसार आयोगले २५ लाख रुपैयाँदेखि ३३ लाख रुपैयाँसम्म तोकेको छ। चुनावी मैदानमा रहेका ३४०० उम्मेदवारहरूमध्ये धेरैले उक्त सीमामा खर्च नगर्ने भएपनि शक्ति र पहुँचका आधारमा कतिपय उम्मेदवारहरूले त्यो भन्दा धेरै गुणा रकम चुनावमा खर्च गर्ने गरेका विज्ञहरू बताउँछन्।

निर्वाचन आयोगका लेखा अधिकृत विष्णुप्रसाद भुसालका अनुसार अधिकांश खर्च निर्वाचन सामग्री

र मतदाता शिक्षामा हुने गरेको छ। उनले भने- करिव साढे ४ अर्ब रुपैयाँ मतदान र मतदान केन्द्रसँग सम्बन्धित कुरामा खर्च हुन्छ। त्यसमा हुवानी, मतदान केन्द्रको निर्माण, कर्मचारीहरू खटनपटन लगायत सुरक्षाकर्मीको निश्चित खर्च पनि पर्छ।

विगतका वर्षहरूमा जस्तै यसपटक पनि छुट्टयाइएको बजेटको सबैभन्दा ठूलो हिस्सा सुरक्षामा खर्च गरिँदैछ। गृह मन्त्रालयका अनुसार सबैभन्दा धेरै खर्च भण्डै १ लाख ५० हजार निर्वाचन प्रहरीको भर्ना र परिचालनमा हुनेछ।

गृह मन्त्रालयका प्रवक्ता आनन्द काफ्लेले प्रहरीका लागि ७ अर्ब १३ करोड र सशस्त्र प्रहरीका लागि ८० करोड ८४ लाख रुपैयाँ उपलब्ध गराउने निर्णय जानकारी दिए।

शीर्षक अन्तर्गतका खर्च पनि गृहले आफूले प्राप्त गरेको स्रोतमाफत नै गर्ने बताइएको छ। चुनावमा नेपाली सेनाकातर्फबाट भन्दा ७७ हजार जनशक्ति खटिने अधिकारीहरूले बताएका छन्।

औपचारिक र अनौपचारिक खर्च
पूर्वप्रमुख निर्वाचन आयुक्त भोजराज पोखरेल निर्वाचनका लागि हुने खर्चको ग्राफ सन् २०१७मा उत्कर्षमा पुगेको र त्यसयता चुनावको खर्च केही घटेको बताउँछन्।

२०६२/२०६३को जनआन्दोलनपछि पहिलो संविधानसभा निर्वाचन गरिएको समयमा पोखरेल प्रमुख निर्वाचन आयुक्त थिए र त्यसबेला मतदाता नामावली सङ्कलनदेखि निर्वाचन कार्यक्रमहरू सम्पन्न गराउन २ अर्ब ८० करोड रुपैयाँ खर्च भएको आयोगले जनाएको छ।

उनले भने- त्यसबेला एक जना मतदाताको लागि करिव ४ डलर खर्च परेको थियो, जुन आफैमा महँगो थियो। त्यसबेला इन्डिपेण्डेन्ट निर्वाचनमा औसतमा प्रति मतदाताका लागि २५ डलर औसत खर्च लाग्ने भनिएको थियो। हामीले सस्तोमा गर्थौं भनेर प्रतिवेदनहरूले भनेपनि त्योभन्दा अधिका संसदीय निर्वाचनहरूभन्दा उक्त खर्च धेरै नै महँगो थियो। पोखरेलले त्यसयताका वर्षहरूमा चुनावमा हुने खर्च अति बढेको उल्लेख गर्दै निर्वाचन व्यवस्थापन, सुरक्षा र उम्मेदवारहरूले गर्ने खर्च सबै बढि भएको जनाए।

उनी भन्छन्- मुलुकले धान्न नसकिने गरी निर्वाचन खर्चहरू माथि गइरहेको छ। सुरक्षामा असाध्यै ठूलो हातभार खर्च भइरहेको छ। निर्वाचनको सुरक्षा भनेको राजनीतिक दलले नै गर्ने हो। तर

अब नाक, कान, घाँटी तथा दन्त उपचारसहित उच्च गुणस्तरिय, सुलभ र भरपर्दो आँखा उपचार सेवामा समर्पित

CONTACT :
Birtamode Eye Hospital
CHARPANE, JHAPA, MECHI, NEPAL
PHONE NO: 023-530476 / Email: mnc.beh@gmail.com |
Web: birtamodeeyehospital.org

सामाजिक सञ्जाल प्रयोगमा सतर्कता अपनाऔं ।

सामाजिक सञ्जालमा :

- जातीय, धार्मिक र साम्प्रदायिक सद्भावमा खलल पुऱ्याउने,
- राष्ट्रिय सुरक्षा र राष्ट्रिय एकतामा आँच पुऱ्ने,
- कुनै व्यक्ति वा संस्थाको प्रतिष्ठा र आत्मसम्मानमा ठेस पुऱ्याउने,
- जातीय भेदभाव, छुवाछुत र श्रमप्रति अवहेलना हुने,
- शान्ति सुरक्षामा खलल पुऱ्ने,
- प्रचलित कानूनले रोक लगाएका सामग्रीहरूको प्रकाशन वा प्रदर्शन गर्ने,
- जनमानसमा भ्रम सिर्जना गर्ने,

जस्ता विषयवस्तु पोष्ट, शेयर, ट्याग, ह्यास ट्याग गर्नुहुँदैन । यस्ता कार्य कानूनतः दण्डनीय हुन्छन् ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

कांग्रेसले चुनावका लागि केन्द्रीय संयन्त्र देशभर परिचालन गर्ने

काठमाडौं, माघ १७। आगामी फागुन २१ गते हुने चुनावलाई लक्षित गर्दै नेपाली कांग्रेसले केन्द्रीय परिचालन समिति तथा केन्द्रीय सदस्यहरूलाई देशभरका सबै जिल्ला र निर्वाचन क्षेत्रमा परिचालन गर्ने निर्णय गरेको छ।

राजनीतिक संस्था कहिल्यै पुरानो नहुने स्पष्ट पार्दै पत्रकार सम्मेलनमा पार्टी प्रवक्ता देवराज चालिसेले संगठनलाई निर्वाचनमा प्रभावकारी रूपमा होम्न केन्द्रीय तहका सबै पदाधिकारी र सदस्यहरूलाई जिल्ला-क्षेत्रस्तरमा खटाउने तयारी गरिएको जानकारी दिए।

'संसद पुनर्स्थापनाको मुद्दामा सर्वोच्चले चाँडो फैसला गरौं'

काठमाडौं, माघ १७। नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी ओलीले फागुन २१ मा चुनाव हुन्छ कि हुन्न भन्ने अझै टुंगो नभएको बताएका छन्।

ओखलढुङ्गा एमालेको चुनावी भेलालाई सम्बोधन गर्दै उच्च पहाडी र हिमाली भेगमा मान्छे नै नभएको भन्दै उनले भोट हालको लागि हिमाल चढ्नजस्तै गरी कोही नजाने बताए। उनले भने- 'हिमाली भेगमा मान्छे नै छैन। मान्छे नै नभएको ठाउँमा बाक्सा थापेर के हुन्छ? ४ हजार मान्छे भएको ठाउँमा ४ जनाले भोट हालेर के हुन्छ? चुनावको नाटक मात्रै हुन्छ। उच्च पहाडी र हिमाली भेगमा भोट हुनेवाला नै छैन।' उनले भदौ २३ र २४ गते देशलाई भयानक सङ्कटमा पार्नेको लागि उत्पात मच्चाइएको आरोप लगाए।

दिनुपर्छ चुनाव गर्ने कि पुनर्स्थापना गर्ने, हामीले पुनर्स्थापनाको माग गरिरहेका छौं, त्यो सुन्दै नसुन्ने, संविधान मिचिएको छ, भनिरहेका छौं। अदालतले बोल्नुपर्ने, संविधान मिचिएको छैन भने पनि मिच्च पाइन्छ भने पनि अदालतले भनेपछि हामी मान्छौं। अदालतले जे फैसला गरे पनि आफूहरू स्वीकारने भन्दै उनले चुनावअघि नै बोल्नुपर्ने बताए। संवैधानिक सङ्कटमा देश फसेको बेलामा मौन बस्दा अदालतको औचित्यमाथि नै प्रश्न उठ्ने उनले दावी गरे।

बालबालिकामा पनि हुनसक्छ 'ग्यास्ट्रिक'

काठमाडौं, माघ १७। सामान्यतः ठूला मानिसलाई हुने 'ग्यास्ट्रिक' बालबालिका पनि हुने गर्दछ। बालबालिकालाई 'एच प्योलोरी' भन्ने किटाणुको सङ्क्रमणको कारणले 'ग्यास्ट्रिक' हुन्छ। यो किटाणुको सङ्क्रमण बच्चादेखि नै हुन्छ। जब बच्चा चिल्लोपिरो, जङ्गफुड खाने गर्दछन् तब 'ग्यास्ट्रिक' हुन्छ।

'ग्यास्ट्रिक'ले पेट दुख्ने, खाना नरुच्ने, मुखमा अमिलो आउने गर्दछ। बालबालिकालाई भने पनि मुखबाट अमिलो पानी आउने, बिहान र साँझ पेट दुख्ने, कसैलाई खाना खाएपछि धेरै पेट दुख्ने, कसैलाई खाना खाएपछि कम हुने, लगातार वान्ता आउने, पेट फुल्नेजस्ता समस्या देखा पर्दछन्। यसपछि बच्चाको आहार घट्दै जान्छ र उपचार हिला हुँदा विस्तारै तौल घट्दै जान्छ। समयमा उपचार नगरे ग्यास्ट्रिकले पेटको दुखाइको मात्रा बढेपछि मुखबाट रगतसमेत

आउन सक्ने, पेटको सानो आन्द्राको प्याल खुल्नुपर्ने, सानो आन्द्राको पहिलो भागमा अल्सरजस्ता समस्या देखापर्ने उनले बताए। उनका अनुसार कान्ति अस्पतालमा दिनमा दुई-तीन 'ग्यास्ट्रिक' भएका बालबालिका आउने गर्दछन्। यस्तै रगत नै वान्ता गर्ने विरामी हप्तामा एक-दुई जना अस्पताल आउने गरेका छन्।

सङ्क्रमण हुने गरेको बताए। शरीरमा चाहिनेभन्दा बढी मात्रामा एमिड उत्पादन हुनुलाई सामान्यतया ग्यास्ट्रिक भनिन्छ। उनका अनुसार सामान्यतया १८ महिनादेखि १४ वर्ष मुनिका बालबालिकामा 'एच प्योलोरी' किटाणुको सङ्क्रमण हुने र 'ग्यास्ट्रिक' देखिने गर्दछ। 'एच प्योलोरी' भन्ने किटाणुका किटाणु सानै उमेरदेखि शरीरमा भए पनि सात/आठ वर्ष नाघेपछि मात्रै यसको लक्षण देखा पर्छ। डा अग्रवालले 'एच प्योलोरी' जिवाणु औषधि दुई हप्ता खाएपछि निको हुने बताए।

अनावश्यक रूपमा बिरामीलाई 'रिफर' नगर्न बीमा बोर्डको निर्देशन

काठमाडौं, माघ १७। स्वास्थ्य विमा बोर्डले विमामा आबद्ध सबै स्वास्थ्य संस्थालाई बिरामीलाई अनावश्यक रिफर (प्रेषण) नगर्न निर्देशन दिएको छ। बोर्डका सूचना अधिकारी विवेश मल्लले अनावश्यक रिफर गर्दा बिरामीलाई पनि सास्ती हुने र अनावश्यक स्वास्थ्य परीक्षण हुने भएकाले अनावश्यक रिफर नगर्न अस्पताललाई निर्देशन दिइएको बताए।

स्वास्थ्य विमा ऐन २०७४, स्वास्थ्य विमा नियमावली २०७५ तथा प्रेषण कार्यविधि २०८० विपरीत अनावश्यक रूपमा प्रेषण गरेको पाइएकाले त्यस्तो नगर्नु हुन अनुरोध छ- परिपत्रमा भनिएको छ।

'आ बाट आमा' र 'द ब्लू लाइट' ले कति शो पायो ?

गत मंसिर यता नेपाली फिल्महरूले अपेक्षित व्यापार गर्न नसक्दा फिल्म क्षेत्रमा अच्युतता छाएको छ। १६ माघबाट प्रदर्शनमा आएको दुई फिल्म 'आ बाट आमा' र 'द ब्लू लाइट' प्रति देखिन्छ। यी दुवै फिल्ममा स्थापित कलाकारहरूको पट्टन रहेकाले बक्स अफिस चलायमान हुने अपेक्षा गरिएको छ।

सम्बन्ध, वैदेशिक रोजगारी र त्रिकोणात्मक प्रेमकथामा आधारित छ भने 'द ब्लू लाइट' साइकोलोजिकल थ्रिलर फिल्म हो। यस हिसाबले दुवै फिल्मका लक्षित वर्ग फरक छन्। अब दर्शकको रोजाइमा कुन पर्छ, त्यो प्रतीक्षाको विषय हो। चन्द्र पन्तको निर्देशनमा बनेको 'आ बाट आमा'मा विपना थापा, प्रदीप रावत (गजनी मिलेन), पल शाह, साइप्रस पोखरेल, उषा उप्रेती, सिम्रन पन्त, रचना गौतम, विशाल पहाडी, रवीन्द्र भा, गजित विष्ट, दीलिप उखेडा, हेमराज अधिकारी लगायतको अभिनय रहेको छ।

युट्युबमा सुपरहिट 'ऊनको स्वीटर'

अक्सर नेपाली फिल्म हलमा फ्लप र युट्युबमा सुपरहिट हुने गरेको छ। युट्युबमा निःशुल्क हेर्न पाइने सुविधा भएकाले प्रायः फिल्मलाई उल्लेख भ्यूज मिल्ने गरेको छ। यद्यपि, युट्युबमा भ्यूजको खडेरी देखिएका स्थापित कलाकारहरूकै फिल्म पनि धेरै छन्। यस्तोमा फिल्म 'ऊनको स्वीटर'ले हलसंगै युट्युबमा पनि लोभलाग्दो सफलता पाएको छ। ७ दिनअघि युट्युबमा रिलिज भएको 'ऊनको स्वीटर' यस वरिष्ठ सुपरहिट फिल्म हो। यसले प्रदर्शनको ५१ दिन मनाउँदै ११ करोड ४१ लाखभन्दा बढीको गस व्यापार गरेको थियो। भारतमा पनि फिल्मले २ करोड ४० लाख नेरू (

डेढ करोड भारू) कमायो। फिल्मसँगै यसमा समावेश 'फूल', 'चाइनेजो जिन्दगानीमा', 'काफे' र 'मखमली' गीत पनि दर्शकमाझ उतिकै लोकप्रिय भए। हलमा रिलिज हुँदा सर्वाधिक चर्चामा रहेको यो फिल्मले युट्युबमा पनि ठूलै हलचल ल्याएको छ। रिलिजको ७ दिनमा ६६ लाखभन्दा बढीले फिल्म हेरिसकेका छन्। युट्युबको कमेन्ट सेक्सन प्रशंसाले भरिएको छ। कथादेखि संगीत, अभिनय, छायांकन, संवाद जस्ता पक्षलाई दर्शकहरूले १०मा १० रेटिङ दिएका छन्। धेरैले फिल्मको सिक्वेल बन्नुपर्ने माग समेत गरेका छन्। युट्युबमा फिल्मलाई अत्याधिक रूचाइएपछि अभिनेता विपनी कार्कीले बुधवार एक भिडियो सन्देशमा फर्त दर्शकहरूप्रति आभार व्यक्त गरेका छन्।

गृणास्पद ...

निर्वाचन कार्यालय तथा जिल्ला आचारसंहिता अनुगमन अधिकृत समक्ष लिखित, मौखिक एवम् विद्युतीय माध्यमबाट उजुरी दिन सकिने उनले बताए।

चुनावमा ...

दलहरूले भ्रगडा गरिदिने, आचारसंहिता भित्र नबसिदिने अनि जनताले तिरको पैसाबाट उनीहरूको भ्रगडा मिलाउनका लागि राज्यले लगानी गर्नुपर्ने पाटोलाई हामीले पुनरावलोकन गर्नुपर्ने देखिन्छ। उनले थपे- हाम्रो केन्द्रीकृत तरिकाबाट निर्वाचन भइरहेको छ। यसलाई कसरी विकेंद्रिक गर्न सकिन्छ, भन्नेमा हामीले काम गर्नसक्छौं। कतिपय लोकतान्त्रिक मुलुकमा निर्वाचनको सञ्चालन, व्यवस्थापन र कर्मचारी खटाउने कामहरू राजनीतिक दल र स्थानीय सरकारहरूले नै गरिरहेको अवस्था छ। स्थानीय स्तरमा नै भएका जनशक्तिको प्रयोग गरेर हामी निर्वाचनमा गर्नु भने त्यसले यो खर्च घटाउनसक्छ।

महालेखा परीक्षकको कार्यालयको प्रतिवेदन अनुसार सन् २०२२को निर्वाचनका लागि सरकारले निर्वाचन आयोगलाई फण्ड ८ अर्ब रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरिदिएको थियो। त्यसमध्ये ६ अर्ब ६७ करोड रुपैयाँ खर्च भएको महालेखा परीक्षकको प्रतिवेदनमा जनाइएको छ। उक्त निर्वाचनमा विगतको तुलनामा खर्च कम भएको भएपनि मौज्जातमा रहेका पुनः प्रयोग गर्न सकिने सामानहरू प्रयोग नगरिएका विक्रम सन्वत् २०८१ को महालेखा परीक्षकको प्रतिवेदनमा औल्याइएको छ। सन् २०१७को प्रतिनिधिसभा निर्वाचनमा ७ अर्ब ८० करोड रुपैयाँ खर्च भएको निर्वाचन आयोगको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ। सन् २०१७को प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभा निर्वाचनमा प्रति मतदान केन्द्र खर्च ३ लाख ९३ हजारभन्दा बढी र प्रतिमतदाता खर्च ५०६ रुपैयाँ रहेको जनाएको थियो। अघिल्लो पटकको प्रतिनिधिसभा तथा प्रदेशसभा निर्वाचनमा प्रति मतदाता खर्च ३८० रुपैयाँ रहेको र प्रति मतदान केन्द्र खर्च ३ लाख २५ हजार रुपैयाँ रहेको आयोगले बताउने गरेको छ। सन् २०१७ र सन् २०२२ को आम निर्वाचनमा डेढदेखि दुई गुणाबढी रकमसम्म सुरक्षामा खर्च हुने गरेको अधिकारीहरू बताउँछन्। पोखरेल जस्ता कतिपय विज्ञहरू चुनाव गराउन सरकारले गर्ने खर्चबाहेक अपारदर्शी रूपमा निर्वाचनका

क्रममा कतिपय दल र उम्मेदवारहरूले गर्ने गरेका खर्च ठूलो चुनौती बनेको भन्दै दलहरूको वित्तीय सुधारवारे पनि ठोस निर्णय गरिनुपर्ने बताउँछन्। पूर्व प्रमुख निर्वाचन आयुक्त पोखरेलले भने- जसरी भारतमा यति पैसा बरामद गर्छौं, सुन र रक्सी जफत गर्छौं भनेर त्यहाँको निर्वाचन आयोगले भन्छ, हामीले पनि यहाँ त्यस्तै किसिमको सयन्त्र बनाऔं र चुनावी अभियानहरू चलाऔं भने केही निरुत्साहित गर्न सक्छौं। मतदाता पनि शुद्ध हुनुपर्ने। कार्यकर्ताहरू दलको पकडमा नहुँदा पनि चुनाव खर्च बढी रहेको छ। निर्वाचनको समयमा कार्यकर्ताले नै उम्मेदवारसँग मोलतोल गर्ने गरेको पाइन्छ।

यस पाली दातु निकायबाट के-के सहयोग आए ? मतदाता शिक्षा कार्यक्रमको सञ्चालनका वाहेक कतिपय दातु निकायले अधिल्लापटकका निर्वाचनहरूमा पनि सुरक्षा निकायहरूलाई सवारी साधन र निर्वाचन आयोगलाई मत खसाल्ने वाक्स, ल्यापटप जस्ता विभिन्न प्रकारका निर्वाचन सामग्री उपलब्ध गराएका थिए। विगतका वर्षहरूमा अनुदानमा पाएका कतिपय सामग्रीहरू आफूहरूले यसपटक निर्वाचनमा प्रयोग गरेका र कतिपय दातु निकाय र मित्रराष्ट्रहरूले यसपालि पनि सहयोग उपलब्ध गराएका आयोगका अधिकारीहरू बताउँछन्। कार्यवाहक प्रमुख निर्वाचन आयुक्त रामप्रसाद

हामी प्रयोग गर्छौं- उनले थपे। निर्वाचनको समयमा विभिन्न गैरसरकारी संस्था र दातु निकायले पनि सञ्चालन गर्ने गर्छन्। वीवीसी

तरिष्ठ मुटु रोग विशेषज्ञ

DR. RAJESH KUMAR PANJIYAR
MBBS, MD INTERNAL MEDICINE,
DM CARDIOLOGY FAPSC (JAPAN)
NMC NO.: 8021
SENIOR CLINICAL & INTERVENTIONAL
CARDIOLOGIST

CATH LAB Training (सहिद गंगालाल राष्ट्रिय हृदय केन्द्र, बाँसबारी, काठमाडौं)

प्रत्येक महिनाको तेस्रो शनिबार विराटनगरबाट

उपचार हुने रोगहरू

- मुटुको कमजोरी (Heart Failure)
- हृदयका (Heart Attack)
- पुरानो मुटु रोग सम्बन्धी समस्या
- ECG र मुटुको भिडियो एक्सरे (ECHO) सेवा
- मुटु सम्बन्धी अपरेसन गरेको तथा पेशेकर राखेका विरामीहरू का लागि विभिन्न परामर्श

आर. आर. पोलिक्लिनिक
अल्पपूर्ण चोक, भद्रपुररोड (भद्रपुर बस स्टेण्डसंगै), वितामोड-४, भद्रपुर
०२३-५४९१७४, ६८२०४६९१७४

पूर्वाञ्चल

सम्पादकीय

महिला सहभागिता

सविधानले संघीय संसद र प्रदेश सभामा कूल सदस्य संख्याको तेत्तीस प्रतिशत महिलाको सहभागिता सुनिश्चित गरेको छ । उक्त प्रावधान अनुसार प्रत्यक्ष निर्वाचनमा महिला सहभागिता नहुने गरेको छ । अर्थात् राजनीतिक दलहरूले प्रत्यक्षतर्फ महिला उम्मेदवारी कमै मात्र उठाउने गरेका छन् । जसका कारण संवैधानिक व्यवस्था समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीबाट पुऱ्याउने गरिएको छ । विगतदेखिकै दलहरूको यस्तो व्यवहार आसन्न फागुन २१ को निर्वाचनमा पनि देखिएको छ । निर्वाचन आयोगका अनुसार आउँदो निर्वाचनमा प्रत्यक्षतर्फको एक सय पैसट्टी सिटमा अड्डसट्टी दल र एघार सय सतासी जनाले उम्मेदवारी दिएका छन् ।

आश्चर्यको विषय हो कि ठूला र पुराना भनिएका दलहरू पनि सविधानको व्यवस्था अनुसार प्रत्यक्षतर्फ तेत्तीस प्रतिशत महिला उम्मेदवारी दिन सकिरहेका छैनन् । देशभरबाट तीन हजार अठ्ठासी जनाले उम्मेदवारी मनोनयन दर्ता गरेका छन् । त्यसमध्ये महिला उम्मेदवारको संख्या तीन सय अठ्ठासी जना मात्रै छ । अझ स्वतन्त्र उम्मेदवारी दर्ता गरेकाहरूको संख्या एक सय सन्ताउन्न जना रहेको छ । उम्मेदवारी दर्ता गरेका मध्ये राजनीतिक दलहरूबाट उम्मेदवारी दर्ता गरेकाहरूको संख्या थोरै छ । यसले दलहरू अझै पनि प्रत्यक्ष निर्वाचन र नेतृत्व तहमा महिला माथि विश्वास गर्न सकिरहेका छैनन् भन्ने देखाउँछ । आफैले बनाएको भनिने सविधानको प्रावधान उनै दलहरूले कार्यान्वयन गर्न नसक्नु महिलालाई हेर्ने दृष्टिकोण पुरानै रहेको भन्न सकिन्छ ।

राजनीतिक दलहरू कथनीमा महिला समानता र सहभागिताको कुरा गर्छन् । सार्वजनिक सभा, समारोह, मञ्च र घोषणापत्रमा समावेशिता र समानताको कुरा उठाउँछन्, तर यथार्थमा निर्वाचन जित्न नसक्ने धारणाका साथ प्रत्यक्ष निर्वाचनबाट वञ्चित गरिन्छ । यस्तोमा संवैधानिक व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्न समानुपातिक प्रणालीको भर पर्नुपर्ने हुन्छ, जुन विगतदेखि नै आलोचित हुँदै आएको छ । यसो गर्नु सविधानको मर्म र भावनाबिरुद्ध हो र यसले सामाजिक न्याय, लैङ्गिक समानता र समावेशी विकासको मर्मलाई समेत कमजोर बनाउँछ । यस्तो विभेदले एकातिर सामाजिक परिवर्तन सम्भव छैन अर्कोतिर महिलाको सार्वभौम अस्तित्व स्वीकार गरेको ठानिँदैन । त्यसैले पुराना दलहरूले मुख्यतः नियत बदल्न जरुरी छ । महिला सहभागिता प्रजातन्त्रको अनिवार्य शर्त हो, यसको पालना अगुवा हुँ भन्नेहरूले नै गर्नुपर्छ ।

शिवु मुर्यु

परिचय

सोहराय पर्व सन्थाल जातिहरूको महान् धार्मिक पर्व हो । यो पर्व हात्ती जस्तै ठूलो पर्वको रूपमा लिइन्छ । यो पर्व यस्तो पर्व हो कि, सन्थालहरूको चाड सँगैगै अन्नवाली संरक्षण र गाईवस्तुहरूको सम्मान गर्ने पर्व हो, सोहराय शब्दको उत्पत्ति 'साहाराय'बाट बोल्दा-बोल्दा 'सोहराय' भएको हो, यो पर्व छ दिनको मनाइन्छ । सोहरायको पहिलो दिनलाई 'उम भनिन्छ, क्रमशः दोस्रो दिनलाई 'दाका', तेस्रो दिनलाई 'खुन्टी', चौथो दिनलाई 'जाली', पाँचौं दिनलाई 'हाकुकादकम', छैटौं दिनलाई 'साक्रात' भनिन्छ । नेपालको सन्दर्भमा सोहराय पर्वको अवस्था हेर्दा, गाउँको समय अनुकूल कसैले पुस महिनाको अन्तिममा मनाउँछन्, कसैले माघ महिनाको पूर्णिमामा मनाउँछन् भने कसैले फागुनको पूर्णिमासम्म मनाएको पाइन्छ । तर, माघ महिनाको पूर्णिमादेखि मनाउन अधिकतम सन्थालहरू सहमत रहेको पाइन्छ ।

यसै कुरामा आधारित रहि सन्थालहरूको जातीय संस्था नेपाल सन्थाल आदिवासी उथान संघ केन्द्रिय समिति पहिलो पटक २०८१ चैत १९ गते कोशी प्रदेश सरकारद्वारा प्रकाशित 'प्रदेश राजपत्र'मा सन्थाल समुदायलाई सोहराय पर्व- माघ शुक्ल पूर्णिमा माघ १८ गते आइतबार दिन एकदिन सार्वजनिक बिदा दिएको छ । भ्रष्टाचार मोरङको स्थानीय केही तहहरूले स्थानीय विदा गरेको छ । सोहराय पर्व माघ शुक्ल पूर्णिमा अर्थात् यसपाली माघ १८ गतेदेखि शुरु गरी माघ २२ गतेसम्म छ दिनमा विधिगत रुपमा यो पर्व सन्थालहरूको धर्म 'सारना' (विदिन) धर्म अन्तर्गत रहेर यो पर्व मनाइन्छ ।

पहिलो दिन

सोहराय पर्वको पहिलो दिनलाई 'उम' भनिन्छ । उम भनेको नेपालीमा 'नुहाउनु' हो, यो दिन महिलाहरू घर, आँगन सरसफाई गर्ने, पुराना कपडाहरू सफा गर्ने र आफू सफासुधर भएर बस्ने गर्दछन् । पुरुषहरू चाहिँ गाउँको प्रतिनिधि गुडिगतको नेतृत्वमा गाउँको प्रत्येक घरमा गएर चामल, नुन, खोर्सानी, बेसार, कुखुरा, परेवा र दाउरा जस्ता आवश्यक पूजा सामग्री सङ्कलन गर्दछन् । गाउँको पुजारी नाइकी बाबाले एउटा नयाँ नाइलोमा मेथि, सिन्दुर, पिठो, अंगरबत्ती, अण्डा, सानो गाभ्री, काँचो घाँगो जस्ता पूजामा आवश्यक पर्ने सामानहरू लिएर गटथानतिर प्रस्थान गर्नुहुन्छ । जाहेरथान, माथीथानभन्दा अलिक टाढा अलग्गै बनाएको शुद्ध ठाउँ वा एके ठाउँ भन्दा हुने ठाउँलाई 'गटथान' भनिन्छ । त्यहाँ गाउँका सम्पूर्ण सन्थालहरू भेला भएपछि गाउँका प्रतिनिधिसँगै नाइकीले गटथानमा देवताको अलग-अलग स्थान बनाउँछन्, जसलाई सन्थालीमा 'खन्ड' भनिन्छ ।

सन्थाल जातिको सबैभन्दा ठूलो देवता माराडुबु लगायत जाहेरथानका सम्पूर्ण देवताहरूलाई विधिगत रूपमा अण्डा, पानी, जाँड, खुक्रा, परेवा जस्ता देवता अनुसाराको फरक-फरक पूजा गरिन्छ, पूजापाठ सम्पन्न भइसकेपछि बलिको रूपमा पूजा गरेका कुखुरा परेवाहरूलाई एके ठाउँमा भेला गरी पोलेर मासु बनाउँछन्, त्यो कुखुराको मासुलाई चामलसँग पकाएर खिचडी बनाइन्छ, जसलाई सन्थालीमा 'सोदो' भनिन्छ । जुन गटथानमा भेला भएका सम्पूर्णले प्रसादको रूपमा ग्रहण गर्दछन् र घरमा रहेकालाई घरमै पुऱ्याई दिने चलन छ । त्यसपछि गाउँभरिका गाईवस्तुहरूलाई भेला गरिन्छ

गटथानमा राखिएको सानो अण्डालाई गाउँको सबै गाईवस्तुलाई एकेचोटी गटथानतिर धपाइन्छ, जुन गाई अथवा गोरुले उक्त अण्डालाई टेक्छ, त्यो गाई वा गोरुलाई समाएर खुद्रा धोएर तेल सिन्दुर लगाइ दिन्छन्, सो गोरु धनीलाई सो वर्गको भाग्यमानी मानिन्छ, आउने दिनको सोहराय पर्वमा वस्तुको धनीले एक गाभ्रो जाँड दिनुपर्ने हुन्छ । गटथानबाट नाइकीलाई बाजागाजासहित घर पुऱ्याउँछन् । नाइकीले एकलोटो पानी र नाडलो बोकेर घरतिर प्रस्थान गर्दछ ।

अरु नाइकी बाबाको पछिपछि बाजा बजाउँदै जान्छन्, नाइकीले लगेको लोटोको पानीलाई घरको छानोमा खन्याई भिजेर घरतिर प्रवेश गर्दछ । त्यहाँबाट सम्पूर्ण मानिस जगमाथीको घरमा फर्छन् । जगमाथीले पनि प्रसादको रूपमा जाँड दिन्छ, गाईवस्तुहरूलाई पनि चाँडपर्वको अनुभूति गराउनको लागि प्रत्येक गोटमा गाई बाजागाजा बजाई लोकोगीत गाउँछन् । घरको मान्छेले गाईवस्तुलाई तेल लगाइदिन्छ, यसरी नै सोहरायको पहिलो दिन समाप्त हुन्छ ।

दोस्रो दिन

सोहरायको दोस्रो दिनलाई 'दाका' भनिन्छ । दाका भनेको नेपालीमा 'भात' हो, दाकाको दिन चाहिँ बिहान सबै प्रत्येक गोटमा गाई बाजा बजाउँदै गीत गाउँछन् । जसलाई सन्थालीमा 'गोईकाँडा जागा' भनिन्छ, त्यसपछि मात्र गोटबाट निकालिन्छ, यस दिन विशेष

गरी निम्तो गरिएको छोरीचेली र परपाहुनाहरू आउने दिन हो । यो दिन पाहुनाहरू पखेरे बाटो हेरिरेका हुन्छन् । बेलुकीपख निम्तालु छोरीचेली तथा पर पाहुनाहरू आइपुग्छन् र उनीहरू सम्बन्ध अनुसार ढोगेर सम्मान तथा स्वागत गरिन्छ, सबैजनालाई गोडा धोइदिने चलन छ, साइनो अनुसार ज्वाइँ आफूको खाँधक अवस्था भिनाजुको खुद्रा थालमा राखेर धोइदिन्छ, भैनाले सगुनको रूपमा रूपैथो, लुगाफाटा नदिएसम्म खुद्रा दुई हातले समाई रहेको हुन्छ ।

गच्छे अनुसार भैनाले लुगाफाटा तथा रूपैथो दिएपछि सालीले खुद्रा छोडिदिन्छ । यस अवस्थामा साली नभएको अवस्थामा भदौनी धोइ दिने चलन पनि छ, त्यसपछि छोरी ज्वाइँ तथा पाहुनालाई चियानसता गराउँछन्, त्यो दिन प्रत्येक घरको कुल देवता लगायत पितृ देवताहरूलाई पूजा गरिन्छ । त्यसपछि घरपरिवारको आर्थिक अवस्था अनुसार मिठो मसिनो खाएर समाप्त हुन्छ ।

तेस्रो दिन

सोहरायको तेस्रो दिनलाई 'खुन्टी' भनिन्छ, खुन्टी भनेको नेपालीमा पगा लगाउनु हो, यो दिने गाईवस्तुहरूको लागि विशेष दिनको रूपमा मानिन्छ । यो दिन पनि बिहान सबै गाउँले प्रत्येक गोटमा गएर बाजागाजा बजाउँदै गीत गाउने चलन छ । यो दिन गाईवस्तुको पर्व रहेको हनाले गाईगोरुलाई राम्ररी नुहाइदिने, तेल लगाइ दिने, हरियो घाँस खुवाउने र वर्ष भरी उनीहरूप्रति गरिएको अन्याय प्रतिको क्षमा याचना गर्ने जस्ता क्रियाकलाप गरिन्छ । गाउँको प्रतिनिधिहरूको

निर्णय अनुसार आफ्नो गाउँ खुल्ला ठाउँमा एउटा दरो किलो गाडिन्छ, त्यहाँ लिपपोत गरिन्छ, र त्यहाँ एउटा गोरु बाँधिन्छ ।

त्यो गोरुलाई पुनः तेल सिन्दुर, पिठो लगाएर जिउ सिंगार गरिन्छ । जसलाई सन्थालीमा 'गोईकाँडा चारहाउ' भनिन्छ, गाउँका युवा केटाहरू बाजा बजाउँदै गोरुलाई जिस्काउने तथा तसार्ने गर्दछन्, उसको घाँटीमा भुन्डाएको पैसा खोस्ने प्रयत्न गर्दछ । र, गाउँका सम्पूर्ण मानिसले रमाइलोको त्यो दृश्य हेरिरेका हुन्छन् । त्यसपछि महिला पुरुष नाँच गान रमाउने गर्द, शुभकामना साटासाट गर्दछन् । यसरी नै तेस्रो दिनको कार्यविधि समाप्त हुन्छ ।

चौथो दिन

सोहरायको चौथो दिनलाई 'जाली' भनिन्छ । यो दिन पूजाआजा हुँदैन । पहिलो, दोस्रो र तेस्रो दिन सम्मको सम्पूर्ण क्रियाकलापको बारेमा समीक्षा गरिन्छ । गाउँको प्रमुख माथीहाडामको घरमा भेला भई उक्त तीर्थ दिनको बारेमा छलफल गरिन्छ, गाउँमा भ्रष्ट-भ्रष्टाचार भयो कि ? कसैले अनैतिक काम गरियो कि ? कसैको घरमा समान हरायो कि ? भन्ने विषयमा माथीहाडामले गाउँलेलाई सोध्नुपर्छ गरी न्यायनिष्ठाफ फैसला गरिदिने काम गर्दछ । त्यसपछि गाउँका महिलाहरूले प्रत्येक घरबाट आ-आफ्नो बारीमा रहेका सबैजसो भेला गरी एके ठाउँमा पकाउने गर्दछन् । सबैजना रमाइलो नाँचगान गर्दै खाने पिउने काम गर्दछन् र यो दिन राति कसैले पनि घर

बाहिर निस्कनु हुँदैन, किनभने यो दिन राति माथीथानमा देवताहरू भेला भई उनीहरूले पनि चाडपर्वको समीक्षा गरिरेका हुन्छन्, भन्ने विश्वास रही आएको छ । यसरी नै चौथो दिनको कार्यक्रम पनि समाप्त हुन्छ ।

पाँचौं दिन

सोहरायको पाँचौं दिनलाई 'हाकुकादकम' भनिन्छ । हाकुको अर्थ 'माछा', कादकमको अर्थ 'गोटा' हो, यो दिन पनि विशेष पूजापाठ हुँदैन, यो दिन विशेष गरेर माछा मारेर खाने चलन छ । लगातार चौथो दिनसम्म मासु खाएर वाक्क भएपछि आज चाहिँ माछा खाउँ भनेर खोलानालातिर महिला पुरुष माछा मार्न जान्छन् । बेलुका मारेर ल्याएपछि मिठो परिकार पकाएर खाँदै रमाउने गर्दछन्, यसरी पाँचौं दिन समाप्त हुन्छ ।

छैटौं दिन

सोहरायको छैटौं तथा अन्तिम दिनलाई 'साक्रात' भनिन्छ । यो दिन चाहिँ विशेषगरी सिकार खेल जाने दिन हो । यो दिन पुरुषहरू सिकार खेल जानलाई रमाइरेका हुन्छन् । सिकार खेल जादा अघि रमाइलो क्षणहरू हुन्छन्, गाउँका पुरुषहरू आफ्नो घरबाट थोरै खाना खाँदै निस्कन्छन् र प्रत्येक घरमा अलि-अलि खाना माग्दै खाँदै सम्पूर्ण पुरुषहरू सामुहिक रूपमा खाँदै हिँड्छन्, यो रमाइलो क्षण सकेपछि, कुडोम नाइकीको नेतृत्वमा गाउँबाट सिकार खेल निस्कन्छन् र आवश्यक सिकारका साधनहरू धनुष, बाण, गेटिस, कोदालो, भाला जस्ता सामान बोक्छन् ।

शिवाकोटीको देश दौडाहा

शिवसत्ताक्षी, माघ १७। नेपाल पुस्तक तथा स्टेशनरी व्यवसायी महासङ्घ सुधारको एजेन्डासहित केन्द्रीय अध्यक्ष पदका उम्मेदवार मातृका शिवाकोटी यतिवेला देशव्यापी दौडाहामा छन् । महासङ्घलाई एकताबद्ध, समावेशी र संस्थागत रूपमा सबल बनाउने स्पष्ट दृष्टिकोण बोकेर उनी सातै प्रदेशका जिल्ला-जिल्लामा पुग्दै व्यवसायीहरूसँग प्रत्यक्ष संवाद गरिरहेका छन् । पुस्तक तथा स्टेशनरी क्षेत्रका उत्पादक, प्रकाशक र खुद्रा व्यवसायीहरूको साझा छाता संगठन महासङ्घको नेतृत्व अहिलेसम्म सुदूरपश्चिम, बाग्मती, गण्डकी र लुम्बिनी प्रदेशले गरिसकेको छ । तर कोशी, मधेश र कर्णाली प्रदेश नेतृत्वबाट वञ्चित रहेका संगठनभित्र क्षेत्रीय असन्तुलन बढ्दै गएको व्यवसायीहरूको बुझाइ छ । यही पृष्ठभूमिमा कोशी प्रदेशका शिवाकोटीको उम्मेदवारीलाई धेरैले संगठन सुधार र क्षेत्रीय न्यायको स्वभाविक दाबीका रूपमा हेरेका छन् ।

हाल महासङ्घका वरिष्ठ उपाध्यक्ष रहेका शिवाकोटी सातौँ राष्ट्रिय महाधिवेशनमा सर्वाधिक मतसहित निर्वाचित भएका नेता हुन् । संगठनमा लामो समयको निरन्तरता, संघर्ष र लगानी नै उनको बलियो व्यावसायिक राजनीतिक पूँजी बनेको व्यवसायीहरूको भनाइ छ । कोशी प्रदेशका निवर्तमान अध्यक्ष जीवन नेपाल भन्छन्- 'संगठनमा निरन्तर योगदान दिनेले नेतृत्व दाबी गर्नु स्वाभाविक हो, शिवाकोटी त्यसको उचित उदाहरण हुन् ।' तेहथुमको आठराईमा जन्मिएका शिवाकोटी शैक्षिक र व्यावसायिक रूपमा पनि सबल व्यक्तित्व हुन् । जनसंख्या तथा ग्रामीण विकासमा स्नाकोत्तर, व्यवस्थापनमा स्नातक र कानून व्यवसायी समेत रहेका उनले विराटनगरस्थित

'पुपुलर ल फर्म' सञ्चालन गर्दै आएका छन् । लेखा, कानूनी प्रक्रिया र संस्थागत व्यवस्थापनमा उनको दखल महासङ्घ सुधारका लागि उपयोगी हुने विश्वास व्यवसायीहरूले गरेको छ । २०१४ सालमा 'साई पुस्तक भण्डार'बाट व्यवसाय शुरु गरेका शिवाकोटीले विराटनगरमा 'पुपुलर पुस्तक भण्डार'माफत सफल खुद्रा व्यावसायिक मोडेल स्थापित गरेका छन् । संगठनात्मक यात्रामा सहसचिवबाट शुरु गरेका उनी केन्द्रीय सदस्य, उपाध्यक्ष हुँदै वरिष्ठ उपाध्यक्षसम्म आइपुगेका छन् । छैटौँ महाधिवेशनमा अध्यक्षमा पराजित भए पनि संगठन नछोडी निरन्तर सक्रिय रहनु उनको नेतृत्व क्षमताको उदाहरण मानिन्छ । देश दौडाहाका क्रममा शिवाकोटी महासङ्घभित्र देखिएका भित्री समस्या, अस्वस्थ प्रतिस्पर्धा र निजी स्वाधिका कारण संगठन कमजोर बनेको स्पष्ट रूपमा स्वीकार गर्छन् । अध्यक्ष

निर्वाचित भए तीन महिनाभित्रै जिल्ला, प्रदेश र केन्द्रको वैधानिकता समस्या समाधान गर्ने, राज्यको असमान नीतिविरुद्ध संस्थागत लडाइँ लड्ने र दीर्घकालीन नीतिगत सुधारका लागि दबाव सिर्जना गर्ने उनको मुख्य एजेन्डा छ । महासङ्घमा आवद्ध करिब १८ हजार र बाहिर रहेका थप १० हजार व्यवसायीलाई समेट्ने लक्ष्यसहित स्थायी कार्यालयका लागि जग्गा खरिद र भवन निर्माण पनि उनको प्राथमिकतामा छ । मधेश प्रदेशका व्यवसायी नेता अखिलेश यादवका अनुसार, शिवाकोटीले संगठन सुधारका स्पष्ट तर्क र व्यवहारिक योजना माफत महाधिवेशनमा सहभागी प्रतिनिधि र पयव्येक्षकहरूलाई प्रभावित पारिरेका छन् । महासङ्घको आठौँ राष्ट्रिय महाधिवेशन माघ २३ र २४ गते काठमाडौँको राष्ट्रिय सभामुद्रामा हुँदैछ । संगठन सुधारको एकल र बलियो आवाजका रूपमा शिवाकोटीको देश दौडाहा अहिले महासङ्घभित्र चर्चा र अपेक्षाको केन्द्र बनेको छ ।

आजको राशिफल

ज्यो. प. सेनाप्रसाद पौडेल
फोन सम्पर्क नं. : ९८५११५४६९९

मेष (वृ. वे. घो. ला. लि. लो. लो. आ)
स्वास्थ्यले साथ दिने छ, शरीरमा स्फूर्ति पैदा हुनेछ, अनावश्यक चिन्ताले हटेर जानाले मन खुशी रहला ।
वृष (ज. उ. ए. ओ. बा. बि. बु. बे. षो)
पत्नी, पत्नीबीच विशेष सरसल्लाह हुन सक्छ, सन्तान पक्षबाट शुभ मिलेछ, स्वास्थ्यमा ध्यान दिनुहोला, सतर्क रहनुहोला ।
मिथुन (का. कि. कु. घ. छ. छे. को. ह)
तपाईंको लागि आजको दिन मिश्रित फलदायी

रहेको छ, परिवारजन जमघटको माहौल रहला, समाजमा कुरा काट्नेहरू बढेर जानेछन्, सजग रहनुहोला ।
कर्कट (हि. हु. हे. हो. डा. डि. डु. डे. डो)
व्यापार-व्यवसायमा लाभदायक योग छ, अकस्मात धन लाभ होला, मिष्ठान भोजन प्राप्त हुन सक्नेछ, मन प्रशान्त रहला ।
सिंह (मा. मि. म. मे. मो. टा. टि. टु. टो)
लामो समयदेखि मनमा भएको खटपटी हटेर जाने समय आएको छ, कार्यसिद्धीमा भएका

बाधा अड्चन हटेर जानेछ, स्वास्थ्य तथा खानपानमा विचार पुऱ्याउनुहोला ।
कन्या (टो. प. पि. पु. ष. ण. ठ. थे. षो)
समय मिश्रित फलदायी छ, टाउको तथा आँखा सम्बन्धी समस्याले सलाउन सक्छ, सन्तान पक्षबाट सहयोग प्राप्त हुनेछ ।
तूला (रा. रि. रू. रे. रो. ता. ति. तु. टो)
कार्यसिद्धि हुने दिन छ, मान-सम्मानमा वृद्धि हुनेछ, आगामी दिनमा भाग्यले साथ दिनेछ, थोरै पारिवारिक भ्रमेला व्यहोर्नुपर्ने हुनसक्छ ।

बृश्चिक (तो. ना. नि. नु. ने. नो. या. यि. यु)
समय सामान्य रहने छ, धार्मिक अभिरूची बढेर जानेछ, पैतृक सम्पत्तिमा वादविवादको योग रहेको छ, सतर्क रहनुहोला ।
धनु (ज्ये. यो. म. मि. मु. घ. फा. ट. ठो)
धार्मिक कार्यमा सहभागी हुने दिन रहेको छ, पारिवारिक मेलमिलापको समय आएको छ, घुँडा तथा ढाडमा समस्या हुन सक्छ ।
मकर (मो. ज. जि. खि. खु. खे. खो. गा. गि)
दिन मध्यम रहेको छ, विशेष खबर आउनाले

मन खुशी हुनेछ, अनावश्यक खर्च हुनेछ, अबसरका निमित्त निकै वैधुपु गनुपर्छ ।
कुम्भ (मृ. मे. गो. सा. सि. सु. से. सो. ढा)
समय शुभ फलदायी रहेको छ, मान-प्रतिष्ठा बढेर जानेछ, लेनदेनमा विचार पुऱ्याउनुहोला, धार्मिक गतिविधि बढेर जानेछ ।
मीन (दि. दु. ध. म. ज. दे. दो. च. चि)
विपरीत लिङ्गसाथीबाट साय र सहयोग प्राप्त हुनेछ, पराक्रममा वृद्धि हुनेछ, तपाईंको समय उत्तमसिद्धि रहेको छ ।

मिति २०८२/१०/१८ आइतबारको

सुनचाँदी मूल्य

छापावाला
सुन प्रति तोला
रु. ३,००५.००-

चाँदी
प्रति तोला
रु. ५,५९५.००-

न्यौपानेद्वारा जन्मोत्सवमा ५१ हजार सहयोग

सम्बन्धविच्छेदका कारण बालश्रमको बढ्दै

स्थानीयद्वारा आन्दोलन स्थगित

भापा, माघ १७। विर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष राजु न्यौपानेले व्यवसायी सदस्य राहत कोषमा आर्थिक सहयोग प्रदान गरेका छन्। उद्योगी-व्यवसायी सदस्यलाई आपतकालीन अवस्थामा सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले स्थापना गरिएको कोषमा उनले आफ्नो जन्मदिनको अवसर परेर ५१ हजार रुपैयाँ सहयोग गरेका हुन्। संघले उद्योगी-व्यवसायीलाई विभिन्न प्रकारका जोखिम र संकटबाट जोगाउन तथा आपतकालीन अवस्थामा तत्काल राहत उपलब्ध गराउने उद्देश्यले व्यवसायी सदस्य राहत कोष स्थापना गरेको छ। सो कोषमा अध्यक्ष न्यौपानेले आफू अध्यक्षमा निर्वाचित भएपछि व्यवसायीको हकहित संरक्षण गर्दै आपत-विपतमा परेका सदस्यलाई तत्काल सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले कोष स्थापना गरिएको र सोही अभियानलाई सुदृढ बनाउन आफूले व्यक्तिगत रूपमा योगदान गरेको बताए। विर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष न्यौपानेको अध्यक्षता तथा संघका पूर्व अध्यक्ष एवम् सचिवानसभा सदस्य सुधिरकुमार शिवाकोटीको प्रमुख आतिथ्यमा सम्पन्न कार्यक्रममा वरिष्ठ

उपाध्यक्ष तथा व्यवसायी सदस्य राहत कोषका संयोजक राजकुमार धिमिरे 'राजु'ले स्वागत मन्तव्यसहित कोष स्थापनाको उद्देश्यबारे जानकारी दिएका थिए। धिमिरेले एक करोड रुपैयाँको राहत कोष स्थापना गर्ने लक्ष्यसहित अभियान सुरु गरिएको बताए। उनले जन्मदिन, वैवाहिक वर्षगांठ तथा पितृ स्मरणजस्ता अवसरमा कोषमा सहयोग जुटाउँदै आएको जानकारी दिँदै जुनसुकै सहयोगले कोषलाई जीवन्त बनाउने उल्लेख गरे। व्यवसायीको सहयोगले संकटको घडीमा सदस्यलाई छिटो राहत उपलब्ध गराउन थप ऊर्जा मिलेको उनले बताए। कार्यक्रममा जन्मदिनको अवसरमा सहयोग उपलब्ध गराएका अध्यक्ष न्यौपानेलाई कदरपत्र प्रदान गरिएको थियो। कार्यक्रममा संघका सल्लाहकार तथा भापा गोल्डकपका अध्यक्ष केदार गिरीले न्यौपानेले जन्मदिनको अवसर परेर राहत कोषमा सहयोग गरेकोमा प्रशंसा व्यक्त गर्दै अन्य व्यवसायीलाई पनि सहयोग अभियानमा जोडिन अप्रह्न गरे। कार्यक्रमको सञ्चालन संघका महासचिव कुशल खतिवडाले गरेका थिए।

मार्बल शिलालेख

यहाँ डिजिटल प्रविधिबाट मार्बलमा फोटो खोपिन्छ साथै आर्ट सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यहरू सरल दरमा गरिन्छ।

सम्पर्क : **एल. बि. आर्ट**

बिर्तामोड-४, पश्चिम बस स्टेण्ड अदुवा पुल छेउ

फोन नं. : ९८४४६८५६००

९८५६०४९८००

वैदेशिक रोजगार

यहाँबाट दुबई, कतार, कुवेत, मलेशिया, साउदी अरब लगायतका देशहरूमा भरपूर र राम्रो कम्पनीमा कामदारहरू पठाउने व्यवस्था गरिएको छ। सम्पर्क गर्नुहोला।

सम्पर्क: ९८४२६३४८०५, ९८५६०४९८०५, ०२३-५३५९७३

बिर्तामोड, फापा

उच्च गुणस्तर सुलभ मूल्य सयपत्री बालुवा प्रशोधन उद्योग

यहाँ आधुनिक प्रविधिद्वारा प्रशोधित बालुवा, गिट्टी आदि निर्माणजन्य सामग्री सुपथ मूल्यमा पाइनुका साथै तुरुन्त डेलिभरी समेत गरिन्छ।

सम्पर्क : ९८६६२४२४६६

Whatsp: ९८४२६३४४००/९८०४५४४००

अर्जुनधारा नपा-४, फापा

डेङ्गी रोगबाट आफू बचाउँ अरुलाई पनि बचाऔँ

बिर्तामोड नगरपालिकाले डेङ्गी रोगको रोकथाम र नियन्त्रणको लागि लामखुट्टेको लार्वा 'खोज र नष्ट गर' अभियान सुरु गरेको हुँदा सबै जना अनिवार्य सहभागी बन्नु।

डेङ्गी के हो ?

डेङ्गी लामखुट्टेबाट सर्ने भाइरल संक्रमण वा रोग हो। डेङ्गीका कारण उच्च ज्वरो आउने, बेस्सरी टाउको दुख्ने, आँखाको गेडी दुख्ने, हाडजोर्नी र मांसपेशीहरू र ढाड दुख्ने, शरीरमा विविधा आउने, रिंगटा लाग्ने, वाक्काकी, वाक्का हुने, यसका साथै पेट दुख्ने, श्वासप्रश्वासमा समस्या आउने, नाक वा गिजाबाट रगत बग्ने, रक्तश्राव हुने, बेहोस हुने आदि हुने गर्दछ।

डेङ्गीबाट बच्न के गर्न सकिन्छ ?

- बिहान, दिउँसा, राति जुनसुकै बेला झुल लगाएर मात्रै सुत्ने,
- पूरा बाहुला भएको पूरा शरीर ढाक्ने लुगा लगाउनु पर्छ,
- शरीरका खुल्ला भागमा लामखुट्टेको टोकाईबाट बच्ने मलम लगाउने,
- लामखुट्टे भगाउन लामखुट्टे धपाउने विधिहरू अपनाउने जस्तै : धुप बाल्ने,
- घरभित्र लामखुट्टे छिर्न नदिन घरको भ्रयाल ढोकामा जाली लगाउने,
- आफ्नो घर वरिपरि, कार्यस्थल र सार्वजनिक स्थानहरूमा पानी जम्न नदिई सफा राख्ने,
- पानी जमिहालेको खण्डमा हप्तामा २ पटक जमेको पानी फाल्नुपर्छ,
- कुलरमा रहेको पानी हप्तामा २ पटक सफा गर्नुपर्छ,
- गमला वा गमला राखेको प्लेटमा जमेको पानी हप्तामा २ पटक फालेर प्लेट सफा राख्ने,
- भाँडाकुँडामा पानी जम्न नदिन घोट्ट्याएर राख्ने,
- घर वरपर रहेका पानी जम्ने खाल्डाखुल्डीलाई पुरिदिने,
- काम नलाग्ने भाँडाकुँडा, सिस्नी, बोतल, प्लास्टिकका सामग्री, टायर आदिको पानी जम्न नमिल्ने गरी विसर्जन गर्ने।

डेङ्गीविरुद्ध खोप र खास उपचार समेत नभएकाले लामखुट्टेको टोकाईबाट बच्नु नै यस रोगबाट बच्ने प्रमुख उपाय हो। डेङ्गीको शंका लाग्नासाथ नजिकैको स्वास्थ्य संस्थामा अनिवार्य जानुहोस्।

जनहितका लागि

बिर्तामोड नगरपालिका

भापा, कोशी प्रदेश

भोजपुर, माघ १७। सम्बन्धविच्छेदका घटनाले बालबालिकाको जीवनमा असर पार्न थालेको छ। पारिवारिक विच्छेदसँगै अभिभावकको संरक्षण, माया-ममताबाट वञ्चित बालबालिका श्रममा धकेलिन थालेका छन्। वैवाहिक सम्बन्ध टुट्ने क्रम बढ्दै जाँदा धेरै बालबालिका विद्यालय छोडेर रोजगारीमा लाग्न बाध्य भएका छन्। आमा-बुवाको सम्बन्धविच्छेद सिर्जित आर्थिक अभाव, भावनात्मक अस्थिरता तथा अभिभावकत्वको कमीका कारण उनीहरू घरेलु काम, होटल, सवारीसाधन मर्मत गर्ने ग्यारेज, कृषि तथा साना उद्योगमा श्रम गर्न विवश भेटिन्छन्। साम्यासिलिछो गाउँपालिकाका एक १६ वर्षीय बालक खेतवारी जोत्नेदेखि अर्पमर्प तथा ज्यालादारी काम गर्दछन्। पारिवारिक वेमेलका कारण घरखर्च धान्न बाध्य भएर अरूको खेतवारीमा काम गर्नुपरेको बालकको भनाइ छ। स्थानीय सामाजिक अभियन्ताहरूका अनुसार सम्बन्धविच्छेदपछि आमाबुवामध्ये एक जना रोजगारीका लागि बाहिरिनु, अर्कोले पर्याप्त आम्दानी गर्न नसक्नु तथा पारिवारिक जिम्मेवारी कमजोर हुनु बालश्रम बढ्नुका मुख्य कारण बनेका छन्।

अभिभावकको निगरानी र सहाराको अभावमा बालबालिका पढाइभन्दा श्रमतर्फ उन्मुख हुने गरेको उनीहरूको भनाइ छ। सम्बन्ध विच्छेदपछि बालबालिकाको संरक्षण, शिक्षा र मानसिक स्वास्थ्यमा राज्य तथा स्थानीय तहले विशेष ध्यान दिनुपर्ने देखिएको छ। अभियन्ता सम्फना प्रधानका अनुसार बुवा-आमाको सम्बन्धविच्छेदपछि पने मनोवैज्ञानिक असरले बालबालिकाले पढाइ छाड्ने, आफन्त कहाँ गएर बस्ने तथा विभिन्न खालका काममा संलग्न हुने गतिविधि बढ्दै गएको छ। पारिवारिक वेमेलले बालबालिकालाई श्रममा धकेल्ने अवस्था सिर्जना हुने उहाँको भनाइ छ। बालश्रम न्यूनीकरणका लागि परिवार परामर्श सेवा, अभिभावक सचेतना, विद्यालयमा पुनः भर्ना कार्यक्रम तथा सामाजिक सुरक्षा योजनालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने सरोकारवालाहरूले बताएका छन्। सम्बन्ध विच्छेदको सामाजिक यथासँगै ल्यसबाट उत्पन्न बालश्रमको समस्यालाई समयमै सम्बोधन नगरेर भविष्यमा अधिका, गरिबी र सामाजिक विकृतिको चक्र अझै गहिरो सरोकारवालाहरूको चिन्ता छ।

कङ्गोमा खानी भत्किँदा २०० जनाको मृत्यु

काठमाडौँ, माघ १७। अफ्रिकी देश कङ्गोमा खानी अर्थात् कोल्टान खानीहरूमा भएको भीषण दुर्घटनामा कम्तीमा २०० जना खानी मजदुरको ज्यान गएको छ। 'माच-२३' आन्दोलन (एम-२३) नामक विद्रोही समूहका एक प्रवक्ताले शुक्रवार उक्त घटनाको पुष्टि गरेका छन्। प्रवक्ताका अनुसार विभिन्न खानी सुरु अचानक भत्किँदा अधिकांश पीडितहरू खानीभित्रै माटोमा पुरिएका थिए। मृतकमध्ये महिला र बालबालिका समेत रहेका छन्, जसले घटनाको गम्भीरता भन्नु बढाएको छ। दुर्घटनामा परेकाहरू अधिकांशजसो जीविक्कोपार्जनका लागि खानीमा काम गर्ने खानी मजदुरहरू रहेका थिए। बुधवार र विहीवार रुवाया क्षेत्रका फरक-फरक कोल्टान खानीहरूमा एकपछि अर्को गदैँ सुरु भत्किने घटना भएकी

हो। रुवाया क्षेत्र सन् २०२४को अप्रिल महिनादेखि एम-२३ विद्रोही समूहको नियन्त्रणमा रहेको बताइएको छ, जसका कारण उद्धार तथा राहत कार्यमा पनि कठिनाई उत्पन्न भएको छ। संयुक्त राष्ट्रसंघको अनुमानअनुसार रुवाया क्षेत्रका खानीहरूले विश्वव्यापी टाण्टालन आयुर्तिको करिब १५ प्रतिशत हिस्सा उत्पादन गर्दै आएका छन्। घटनापछि स्थानीय वासिन्दा र मानवअधिकार समूहहरूले खानी सुरक्षाको अवस्था, बालश्रम तथा अत्यवस्थित खानी उत्खननप्रति गम्भीर चिन्ता व्यक्त गरेका छन्। हालसम्म पनि मृतकको यकिन पहिचान र विस्तृत विवरण सार्वजनिक भइसकेको छैन।

कमल, माघ १७। निर्माणाधीन एशियन हाइवे विषयलाई लिएर भापाको कमल गाउँपालिका ३ केर्खा पूर्वका स्थानियले शुरु गरेको आन्दोलन स्थगित भएको छ। राजमार्ग निर्माणका क्रममा केर्खा बजार पश्चिमतर्फ बस स्टेण्ड, सर्भिसलेन र फुटपाथ राखिएको तर बजार पूर्वतर्फ बस स्टेण्ड लगायत कुनै पनि व्यवस्था नभएकोले विस्तृत लागत परियोजना (डीपीआर) सच्याएर भए पनि सो ठाउँमा सर्भिसलेन र फुटपाथ निर्माण गर्नुपर्ने माग गर्दै दुई हप्ता अगाडिबाट शुरु गरिएको संघर्षका सम्पूर्ण कार्यक्रम स्थगित गरिएको समितिले जनाएको छ। सोही क्रममा कोशी प्रदेशका मुख्यमन्त्री

हिकमतकुमार कार्की, कमल ३ का वडाध्यक्ष अमिनप्रसाद कोइराला, निवर्तमान वडा सदस्य चक्रबहादुर गुरुङ स्थानीयवासी लगायतले फुटपाथ, सर्भिसलेन यु-टर्न निर्माण स्थलगत अनुगमन गर्नुका साथै नजिक रहेका सिन्धेवी मन्दिरमा पुगेर दर्शन समेत गरेका थिए। राजमार्ग निर्माणका क्रममा केर्खा बजारको पश्चिमतर्फबाट बजारको मध्यभागसम्म मात्र सर्भिसलेन र फुटपाथ भएको तर पूर्व तर्फ कुनै पनि योजना नभएकोले छुटेका स्थानमा फुटपाथ, सर्भिसलेन यु-टर्न लगायतका संरचना निर्माणका लागी सहमति भएपछि आन्दोलनका कार्यक्रम स्थागित गरिएको संघर्ष समितिका संयोजक धनराज गिरीले बताए। सर्भिसलेन र फुटपाथ निर्माण गर्नुपर्ने माग गर्दै दुई हप्ता अगाडिबाट शुरु गरिएको संघर्षका सम्पूर्ण कार्यक्रम स्थगित गरिएको संघर्ष समितिले जनाएको छ।

मोटरसाइकल चालकको मृत्यु

खड्काका अनुसार मोटरसाइकलको पछाडि सवार मेचीनगर-६ निवासी ४० वर्षीय चेतन कटुवालको मृत्यु भएको हो। दुर्घटनामा गम्भीर घाइते भएका कटुवाललाई तत्काल उपचारका लागि मेची आम्दा अस्पताल भुलावारी पुर्‍याइएको थियो। उपचारकै क्रममा चिकित्सकले राति १०:५५ बजे मृत घोषणा गरेको प्रहरीले जनाएको छ। दुर्घटनामा मोटरसाइकल चालक

मेचीनगर-६ निवासी ३५ वर्षीय काशीनाथ पौडेलसमेत घाइते भएका छन्। उनलाई उपचारका लागि बिर्तामोडस्थित वीएण्डसी अस्पताल पठाइएको प्रहरीले जानकारी दिएको छ। मृतक कटुवालको शव हाल मेची आम्दा अस्पतालमै राखिएको छ। तीव्र गतिका कारण दुर्घटना भएको हुनसक्ने प्रहरीको प्रारम्भिक अनुमान छ भने घटनाबारे थप अनुसन्धान भइरहेको खड्काले बताए।

डेङ्गी रोगबाट आफू बचाउँ अरुलाई पनि बचाऔँ

बिर्तामोड नगरपालिकाले डेङ्गी रोगको रोकथाम र नियन्त्रणको लागि लामखुट्टेको लार्वा 'खोज र नष्ट गर' अभियान सुरु गरेको हुँदा सबै जना अनिवार्य सहभागी बन्नु।

डेङ्गी के हो ?

डेङ्गी लामखुट्टेबाट सर्ने भाइरल संक्रमण वा रोग हो। डेङ्गीका कारण उच्च ज्वरो आउने, बेस्सरी टाउको दुख्ने, आँखाको गेडी दुख्ने, हाडजोर्नी र मांसपेशीहरू र ढाड दुख्ने, शरीरमा विविधा आउने, रिंगटा लाग्ने, वाक्काकी, वाक्का हुने, यसका साथै पेट दुख्ने, श्वासप्रश्वासमा समस्या आउने, नाक वा गिजाबाट रगत बग्ने, रक्तश्राव हुने, बेहोस हुने आदि हुने गर्दछ।

डेङ्गीबाट बच्न के गर्न सकिन्छ ?

- बिहान, दिउँसा, राति जुनसुकै बेला झुल लगाएर मात्रै सुत्ने,
- पूरा बाहुला भएको पूरा शरीर ढाक्ने लुगा लगाउनु पर्छ,
- शरीरका खुल्ला भागमा लामखुट्टेको टोकाईबाट बच्ने मलम लगाउने,
- लामखुट्टे भगाउन लामखुट्टे धपाउने विधिहरू अपनाउने जस्तै : धुप बाल्ने,
- घरभित्र लामखुट्टे छिर्न नदिन घरको भ्रयाल ढोकामा जाली लगाउने,
- आफ्नो घर वरिपरि, कार्यस्थल र सार्वजनिक स्थानहरूमा पानी जम्न नदिई सफा राख्ने,
- पानी जमिहालेको खण्डमा हप्तामा २ पटक जमेको पानी फाल्नुपर्छ,
- कुलरमा रहेको पानी हप्तामा २ पटक सफा गर्नुपर्छ,
- गमला वा गमला राखेको प्लेटमा जमेको पानी हप्तामा २ पटक फालेर प्लेट सफा राख्ने,
- भाँडाकुँडामा पानी जम्न नदिन घोट्ट्याएर राख्ने,
- घर वरपर रहेका पानी जम्ने खाल्डाखुल्डीलाई पुरिदिने,
- काम नलाग्ने भाँडाकुँडा, सिस्नी, बोतल, प्लास्टिकका सामग्री, टायर आदिको पानी जम्न नमिल्ने गरी विसर्जन गर्ने।

डेङ्गीविरुद्ध खोप र खास उपचार समेत नभएकाले लामखुट्टेको टोकाईबाट बच्नु नै यस रोगबाट बच्ने प्रमुख उपाय हो। डेङ्गीको शंका लाग्नासाथ नजिकैको स्वास्थ्य संस्थामा अनिवार्य जानुहोस्।

जनहितका लागि

बिर्तामोड नगरपालिका

भापा, कोशी प्रदेश

होटल समृद्धि सुरुङ्गा

एसी हल, एसी स्म, बर्थ डे हल, शान्त वातावरणमा खाना/बनसहितको विशेष सुविधा अब होटल समृद्धि सुरुङ्गा।

होटल समृद्धि

हरिकुल बोर्डिङ छेउ, हाइवे उत्तर कनकाई नपा, सुस्ता, फापा

सम्पर्क : ९८२२९५४७३, ९८२२९७७२२

सेफ्टी ट्यांकी चाहिएमा

अब फापामा सेफ्टी ट्यांकी सफा गर्नु परेमा राम्रो सेफ्टी ट्यांकीलाई सम्पर्क गर्नुहोस्। सस्तो, भरपूर, छिटो र छरितो सेवा उपलब्ध छ।

सम्पर्क: शिवसताशी, कनकाई, बिर्तामोड, धुलावारी, अर्जुनधारा, बुधबारे

देवराज गिरी

९८२२९५४७३/९८२२९७७२२/९८०४५४४००

ताप्लेजुड-पाथीभरा सफल यात्रा

बिर्तामोडबाट फिदिम, ताप्लेजुड हुँदै पाथीभरा मन्दिरसम्म साथै वेचम्बु, मेमेडसम्मको सफल यात्राका लागि हामीलाई सम्पर्कनुहोस्।

सम्पर्क: ९८०३२५०४७२

ताप्लेजुड पाथीभरा काउन्टर

मो. : ९८०३२५०४७२

९८०३२५०४७२

वैदेशिक रोजगार

के तपाईं विदेश जान चाहनुहुन्छ ? यदि सस्तो, भरपूर र विश्वासिलो मेनपावरको खोजीमा हुनुहुन्छ भने ब्रह्म इन्टरनेशनल इम्प्लोमेन्ट प्रासिलिडि सम्पर्कनुहोस्। हामी दुबई, कतार, कुवेत, मलेशिया, साउदी अरबमा डाइरेक्ट कम्पनीमा कामदारहरू पठाउने व्यवस्था गरिएको छ।

सम्पर्क: ९८०४४०१३००, ९८०४४२७३०१, ९८०४४२७३०३

बिर्तामोड, फापा

सेफ्टी ट्यांकी सफा गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोस्।

भापा सेफ्टी ट्यांकी तथा ढल सफाई

बिर्तामोड सम्पर्क: राजकुमार श्रेष्ठ ९८५२६३४०५, ९८०६०१०५१०, ९८४२६३४६३, ०२३-५३५९७३

सम्पर्क: देवी सिटला ९८२२९७७२२, ९८२२९७७२२, ९८२२९७७२२

फापामै सबैभन्दा ठूलो भ्याकुम सिस्टमको ट्यांकीबाट सफाई गरिन्छ।

सिलिङ्ग सम्बन्धीको सम्पूर्ण काम गर्नुपरेमा हामीलाई सम्पर्कनुहोस्

यहाँ गुणस्तरवीर्य सामानको प्रयोग गरी जिप्सन, फ्लोसिलिङ्ग, २x२ जिप्सन तथा २x२ सिमेन्ट बोर्ड सिलिङ्ग साथै पीपीसी सिलिङ्ग र सिमेन्ट बोर्ड पाटेसन सम्बन्धी सम्पूर्ण काम दक्ष प्राविधिकबाट गरिनुका साथै सिलिङ्ग सम्बन्धी सम्पूर्ण सामान होलसेल तथा खुद्रा मूल्यमा उपलब्ध छ। आजै सम्पर्क गर्नुहोस् मौकाको फाइदा लिनुहोस्।

बिर्तामोड: **भापा फल्ट सिलिङ्ग हाउस** ९८०३२५०४७२, ९८२५९१४४३०

उर्लावारी: उर्लावारी इन्टरियर डेकोर

फोन नं. : ९८११३६२२४३

कार्की ट्याक्सी सर्मिस

दमक-बिर्तामोड-दानावारी-जितापुर-मंगलबारे दैनिक सेवा रिजर्वाको लागि पनि हामीलाई सम्पर्कनुहोस्

छुट्टे समय

दमकबाट: बिहान ६ बजे बिर्तामोडबाट: बिहान ७ बजे मंगलबारेबाट: विउसा १२ बजे सम्पर्क (चालक)

सन्तोष ९८०६०१०५४ ९८१७७४०१७३ ९८४०३६७६५५

जीवन कार्की ९८१७७४०१७३ ०१ ज १६७०

DRISHTI 1 MILLION+ PATIENTS

प्रत्येक दिन आँखाको शल्यक्रिया

- मोतियाबिन्दुको शल्यक्रिया
- जलबिन्दुको शल्यक्रिया
- आँखाको पर्दा (रेटिना)को शल्यक्रिया
- आँखाको डेढोपन (छड्के)
- आँखाको शल्यक्रिया
- आँखाको नानी प्रत्यारोपण (शल्यक्रिया)

बिर्तामोड सम्पर्क: ९८५२६३४०५, ९८०६०१०५१०, ९८४२६३४६३, ०२३-५३५९७३

सम्पर्क: ९८२२९७७२२, ९८२२९७७२२, ९८२२९७७२२

फापामै सबैभन्दा ठूलो भ्याकुम सिस्टमको ट्यांकीबाट सफाई गरिन्छ।

हाडजोर्नी तथा नसाका समस्याहरूको सफल उपचार

पूर्वाञ्चलकै पहिलो तथा एकमात्र फरक चिकित्साको उपचार स्याक पूर्वाञ्चल अस्पताल बिर्तामोड फापामा हाडजोर्नी तथा नसाका विरामीहरूको सफल उपचार।

जाँच तथा उपचार हुने समस्याहरू

- गर्धन, ढाड, कमर दुख्ने, डिस्क प्रोत्र्याप्स, नसा व्यापिएको, हड्डी खिडिएको
- बाय रोग, युरिक एसिड बढेको, आर्थराइटिस, जोर्नी दुख्ने, जोर्नी जाम भएको
- शरीर कमजोर, पोले, लाटो हुने, काम्पे,
- प्यारालाइसीस तथा हिंडल गाह्रो हुने शरीरको एक वा दुवै भाग नचल्ने, मुख बाङ्गिएको
- बिरामीलाई भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ।
- प्यारालाइसीस भएका तथा हिंडल नसक्ने बिरामीका लागि अस्पतालमा भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ।

स्याक पूर्वाञ्चल अस्पताल, कनकाई रोड

नेपाल टेलिकम पूर्व बिर्तामोड, फापा

(फोन : ०२३-५३०१२३, ९८०३२५४६१९, ९८१४०२२६६२, ९७६२१००२८८)

हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोस्

सेक्युरिटीमा जागिर खानु परे वा सेक्युरिटी चाहिएमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोस्। हामी तपाईंहरूको आवश्यकता पूरा गर्नेछौं।

मोट: सिविल वा रिटायर जुनै भए पनि हुनेछ।

केवल वर सेक्युरिटी सर्भिस प्रा. लि.

SEVEN STAR SECURITY SERVICE PVT. LTD.

फोन : ०२३-५९१०९५, ९८०१४१६८४०, ९८०१४१६८४१

मो. ९८०१४१६८४०, ९८०१४१६८४१

मो. ९८०१४१६८४२, ९८०१४१६८४३

सेक्युरिटी गार्ड चाहिएमा सम्पर्क गर्नुहोस्।

कुनै पनि संस्था, बैंक, उद्योग, स्कूल, मार्केट लगायत जुनसुकै क्षेत्रमा सेक्युरिटी गार्ड चाहिएमा सम्पर्क गर्नुहोला। साथै सेक्युरिटीमा काम गर्न चाहने इच्छुक महिला तथा पुरुषहरूले पनि तुरुन्त सम्पर्क गर्नुहोला।

सम्पर्क: सेक्टर वान सेक्युरिटी सर्भिस बिर्तामोड-१, फापा, हिमरेश मार्ग

फोन: ९७००६६५४०, ९८०१४४५००३

आरोग्य मल्टि-स्पेशलिटी डेन्टल क्लिनिक

१५ वर्षको अनुभवसँगै तपाईंको सेवामा: हामीले प्रदान गर्ने सेवाहरू:

- दोँतका सम्पूर्ण समस्याको समाधान
- आर्थोडन्टिक उपचार (braces)
- दोँत सफा गर्ने (Scaling)
- बिज, क्राउन र इम्प्लान्ट (implant)
- बालबालिकाको दंत उपचार
- नि:शुल्क चेक-अप र आर्थोडन्टिक परामर्श लिनुहोस्। तपाईंको सेवामा!

हाइको स्थानिहरू: बिर्तामोडमा हिकोला रोड

फोन नं. ९८६९१९३०४२

सन्धिचरेमा NIC एशिया बैंकको तल फोन नं. ९८१७७५६११८